

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet: Izbrana poglavja iz matematične optimizacije
Course title: Selected topics in mathematical optimization

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Informacijske znanosti, doktorski študijski program tretje stopnje	Matematika kompleksnih omrežij	Drugi	Tretji ali četrti
Information sciences, third cycle Doctoral Study Programme	Mathematics of complex networks	Second	Third or fourth

Vrsta predmeta / Course type

Izbirni / Elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

1-IZ-DR-MKO-IP-IPMO-2024-04-24

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
40	/	/	/	/	260	10

Nosilec predmeta / Lecturer: Prof. dr. Janez Povh

Jeziki /

Languages:

Predavanja /

Lectures:

Vaje / Tutorial:

Slovenski / Slovenian, Angleški / English

/

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

- Znanje linearne algebre: matrike, norme, lastne vrednosti, lastni vektorji, skalarni produkti.
- Znanje iz analize realnih funkcij več spremenljivk: gradient, Hessova matrika, smerni odvodi, Taylorjeva aproksimacija funkcij več spremenljivk.
- Znanje o temeljnih podatkovnih modelih: regresija, klasifikacija, razvrščanje v skupine.

Prerequisites:

- Knowledge of linear algebra: matrices, norms, eigenvalues, eigenvectors, scalar products.
- Analysis of real multivariate functions: gradient, Hessian matrix, directional derivatives, Taylor approximation of multivariable functions.
- knowledge of basic data models: regression, classification, clustering.

Vsebina:

Content (Syllabus outline):

- Konveksna analiza: konveksne množice, konveksne funkcije, lokalni in globalni ekstremi.
- Konveksni optimizacijski problemi: linearno, kvadratično, semidefinitno programiranje, pogoji optimalnosti, dualna teorija, primeri.
- Reševanje konveksnih optimizacijskih problemov z gradientno metodo: najstrmejši spust, linijsko iskanje, pogojna gradientna metoda, pospešena gradientna metoda, konjugiran gradient.
- Reševanje konveksnih optimizacijskih problemov z Newtonovo in kvazi-Newtonovo metodo.
- Uporaba orodij matematične optimizacije za reševanje naslednjih problemov kompleksnih omrežij:
  - problem maksimalnega prereza omrežja,
  - problem najkrajših poti v omrežjih,
  - problem iskanja homogenih skupin v omrežjih,
  - problem barvanja omrežij,
  - problem nenegativne matrične faktorizacije: definicija, reševanje, uporaba pri problemu razvrščanja v skupine in pri problemu napovedovanja povezav v omrežjih,
  - problem dopolnjevanja matrik,
  - problem izračuna (redkih) glavnih komponent.

- Convex analysis: convex sets, convex functions, local and global extremes.
- Convex optimization problems: linear, quadratic, semidefinite programming, optimality conditions, dual theory, examples.
- Solving convex optimization problems with gradient descent method: steepest descent, line search, conditional gradient method, accelerated gradient method, conjugate-gradient.
- Solving convex optimization problems with Newton and quasi-Newton method.
- Usage of mathematical optimisation tools to solve the following data science problems:
  - The maximum cut problem on networks,
  - The problem of shortest paths in networks,
  - The clustering problem in networks,
  - Graph/Network coloring problem,
  - non-negative matrix factorization problem: definition, solution, application to clustering,
  - matrix completion problem,
  - problem of calculating (sparse) principal components.

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Mahoney, M. W., Duchi, J. C., & Gilbert, A. C. (Eds.). (2018). *The Mathematics of Data*, 25. American Mathematical Soc.
- Snyman, J. A., & Wilke, D. N. (2018). *Practical Mathematical Optimization: Basic Optimization Theory and Gradient-Based Algorithms*. Germany: Springer International Publishing.
- Calafiore, G. C., & El Ghaoui, L. (2019). *Optimization models*. Cambridge university press.
- Hrga, T., & Povh, J (2022). *Izbrana poglavja iz optimizacije*, v pripravi

Cilji in kompetence:

Učna enota prispeva k razvoju naslednjih splošnih kompetenc:

- Prizadevanje za kakovost znanstveno-raziskovalnega dela skozi avtonomnost, (samo)kritičnost, (samo)refleksivnost in (samo)evalviranje.

Objectives and competences:

The instructional unit contributes to the development of the following general competences:

- Striving for quality in scientific research through autonomy, (self-)criticism, (self)reflexivity and (self-)evaluation.

- Ustvarjanje novega znanja, ki pomeni relevanten prispevek k razvoju znanosti.
- Sposobnost identificiranja danega raziskovalnega problema, njegove analize, ovrednotenja ter oblikovanja možnih rešitev.
- Zavezanost profesionalni etiki.

in predmetno specifičnih kompetenc:

- Analiza vsebin iz matematične optimizacije.
- Sposobnost reševanja optimizacijskih problemov.
- Sposobnost uporabe orodij matematične optimizacije za reševanje na področju podatkovnih znanosti.

- Ability to create new knowledge, which represents a contribution to science.
- Ability to identify a given research problem, analyse it, evaluate it and formulate possible solutions.
- Commitment to professional ethics.

and subject-specific competences:

- Analysis of topics of mathematical optimization.
- Ability to solve optimization problems.
- Ability to use mathematical optimisation tools to solve problems in data science.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Študent/študentka:

- analizira izbrane metode matematične optimizacije,
- spozna konveksne optimizacijske probleme ter različne načine njihovega reševanja,
- ima jasnejšo sliko o tem, na kakšen način mu lahko matematična optimizacija služi pri pripravi svojega doktorskega dela.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

The student:

- analyses the selected methods of mathematical optimisation,
- becomes familiar with the convex optimisation problems and different ways of solving them,
- has a clearer picture of how mathematical optimisation can serve them in the preparation of their PhD thesis.

Metode poučevanja in učenja:

- *predavanja* z aktivno udeležbo študentov (razlaga, diskusija, vprašanja, primeri, reševanje problemov, predstavitve)
- *individualne in skupinske konzultacije* (diskusija, dodatna razlaga, obravnava specifičnih vprašanj)

Learning and teaching methods:

- *lectures* (explanation with discussions, questions, case-studies, presentations)
- *individual and group consultations* (debate, additional explanations, considering specific issues)

Načini ocenjevanja:

Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt):

- projektna raziskovalna naloga
- ustni izpit

Delež (v %) /

Weight (in %)

Assessment:

Type (examination, oral, coursework, project):

- project research work
- oral exam

Reference nosilca / Lecturer's references:

- Gusmeroli, N., Hrga, T., Lužar, B., Povh, J., Siebenhofer, M., & Wiegele, A. (2022). BiqBin: a parallel branch-and-bound solver for binary quadratic problems with linear constraints. *ACM Transactions on Mathematical Software (TOMS)*, 48(2), 1–31.

- Hrga, T., & Povh, J. (2021). MADAM: a parallel exact solver for max-cut based on semidefinite programming and ADMM. *Computational Optimization and Applications*, 80(2), 347–375.
- Hribar, R., Hrga, T., Papa, G., Petelin, G., Povh, J., Pržulj, N., & Vukašinović, V. (2022). Four algorithms to solve symmetric multi-type non-negative matrix tri-factorization problem. *Journal of Global Optimization*, 82(2), 283–312.
- Asadi, S., & Povh, J. (2021). A block coordinate descent-based projected gradient algorithm for orthogonal non-negative matrix factorization. *Mathematics*, 9(5), 540.
- Malod-Dognin, N., Petschnigg, J., Windels, S. F., Povh, J., Hemingway, H., Ketteler, R., & Pržulj, N. (2019). Towards a data-integrated cell. *Nature communications*, 10(1), 805.